

Danske venskabsbyer

Stærke relationer – internationale impulser

FORORD

Denne publikation er et resumé af en helt ny dansk undersøgelse af samtlige danske venskabsbyrelationer. Undersøgelsen er gennemført i 2017 af Venskabsbysekretariatet, hvis vision er, at kommunerne griber mulighederne for at opprioritere de typer af internationale relationer, der skaber værdi. Det er vigtigt, fordi et internationalt engagement rummer potentialet for at skabe en række positive effekter i kommunerne – både på kort og på lang sigt.

Venskabsbysamarbejder bygger på idealisme: udsyn, international forståelse, inspiration og tolerance. De 317 danske venskabsbyer er således del af en positiv dagsorden om åbenhed, fred, sikkerhed og velstand på decentralt niveau. Efter 2. Verdenskrig var venskabsbyerne en del af en stærk "aldrig-mere-krig-dagsorden" og efter Murens Fald genopstod en stærk folkelig retorik og handling omkring fred og sikkerhed, hvor en række venskabsrelationer til østeuropæiske byer blev etableret.

I dag forbindes internationale relationer ofte med slipsklædte toppolitikere, bonede gulve, komplekse handelsaftaler og væbnede konflikter. Venskabsrelationer rummer potentialer til at gøre det internationale relevant og konkret i nærområdet. Et potentiale, der på en helt anden vis kan skabe dynamik og samle borgere, foreninger, virksomheder, institutioner og kommuner om nye fælles fortællinger. Internationale venskabsrelationer kan således give konkrete resultater til gavn for den lokale vækst og beskæftigelse, hvis de gribes an på den rigtige måde.

Men venskabsby-ordningen er under pres. Årsagerne er adskillige, men især skyldes det, at de konkrete og mulige gevinster overses: kulturelt, erhvervsmæssigt, innovationsmæssigt etc. Det er beklageligt, og vi har et ønske om at medvirke til at revitalisere konceptet og gøre det mere interessant for kommunerne at investere i styrkede internationale relationer.

På de følgende sider beskriver vi observationer og konklusioner fra vores analyse af de danske venskabsbyer anno 2017. Vi opstiller desuden seks klare anbefalinger til, hvordan man bør arbejde videre med at styrke det internationale arbejde, der foregår på lokalt niveau.

God læselyst!

Christian Eskelund og Jesper Nørgaard Viemose

UNDERSØGELSENS HOVEDKONKLUSIONER

Vi har kortlagt og analyseret alle nuværende danske venskabsbyrelationer. Det er der kommet en række interessante observationer og konklusioner ud af. Herunder kommer en kort opsamling på fakta om danske kommuners venskabsbyer:

DER ER I DAG 317 DANSKE VENSKABSBYER

- Danske kommuner har i dag 317 venskabsrelationer i udlandet. De fleste i andre nordiske lande og mange i resten af Europa. Knap 20 venskabsbyer i Asien, 3 i USA og stort set ingen i resten af verden.

FÅ MIDLER KAN GØRE STOR FORSKEL

- Der foregår en lang række spændende aktiviteter i de danske venskabsrelationer. Vi er stødt på mange eksempler på projekter og initiativer, som skaber værdi for borgerne og virksomhederne på begge side af relationerne. Det er dog kendetegnende, at disse gode historier er forholdsvis usynlige for omverdenen.
- I flere kommuner har venskabsrelationerne stor politisk bevågenhed, mens de andre steder bliver nedprioriteret. Vores analyse viser, at kommunerne er meget forskellige i forhold til den strategiske tilgang og den politiske og økonomiske opbakning til internationale aktiviteter.
- For relativt få midler er det muligt at sætte kommunen på verdenskortet og gennemføre aktiviteter, der støtter op omkring langsigtede målsætninger om fred og sikkerhed. Samtidig kan der skabes nære resultater omkring oplevelser for kommunens borgere og inspiration til tilrettelæggelsen af den kommunale drift.

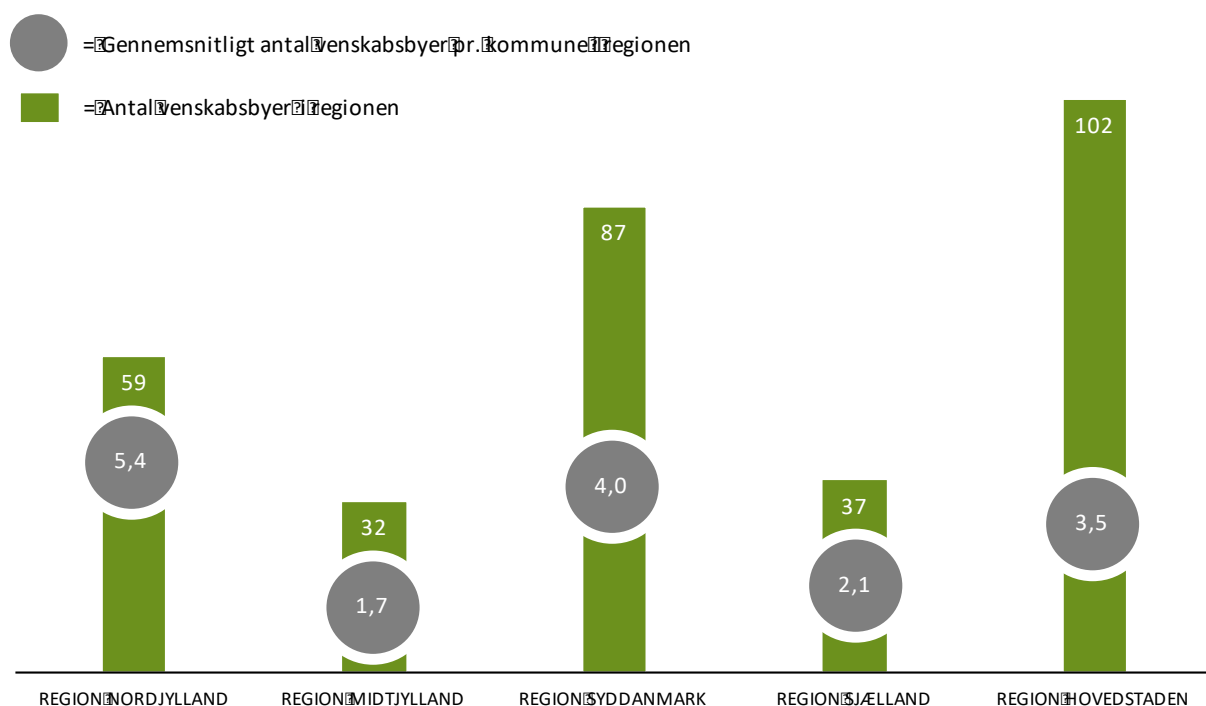
10 konkrete eksempler på resultater af kommunale venskabsrelationer

1. Fra trafikprop til infrastrukturløsninger, der fremmer mobiliteten.
2. Internationale relationer åbnede nye døre for erhvervslivets grønne teknologi: udvikling med vækst og afkast skabte nye arbejdspladser i kommunen.
3. Intensive idrætsarrangementer med store smil, bredde og høj puls.
4. Udvekslingsophold gav elever konkret viden om skolegang og dagligdag i andre lande.
5. Inspirerende integrationsløsninger overvinder barrierer og skaber nye resultater.
6. Ambitiøst samarbejde med kinesisk millionby sætter kommunens erhvervsliv på verdenskortet. Borgmesterens velkomstvideo oversat til kinesisk.
7. Inspiration udefra førte til forbedret kommunal ældrepleje for færre midler.
8. Nytænkende kultur- og musikfestival: byfesten fik nye kulinariske retter på menuen.
9. Ny viden om socialt udsatte.
10. Kulturelle studie- og busture giver ny energi til alle byens borgere.

OVER 100
VENSKABS-
RELATIONER I
KOMMUNERNE I
REGION
HOVEDSTADEN

- Der er stor forskel på, hvor mange venskabsrelationer de danske kommuner har. Topscoreren har over 30 og mange har 4-6 relationer. Der skete en betydelig reduktion i det samlede antal venskabsbyer som resultat af kommunalreformen i 2007.
- Hvis man ser på, hvordan venskabsbyrelationerne fordeler sig på de danske regioner, så fremgår det (se figur 1), at Region Hovedstaden har flest venskabsbyer alt i alt, mens Region Nordjylland har flest venskabsbyer pr. kommune. Region Sjælland og Region Midtjylland er de to regioner, der har færrest venskabsbyrelationer – både når man ser på det samlede antal relationer og på det gennemsnitlige antal pr. kommune i regionen.

Figur 1: Antal venskabsbyer i de danske regioner

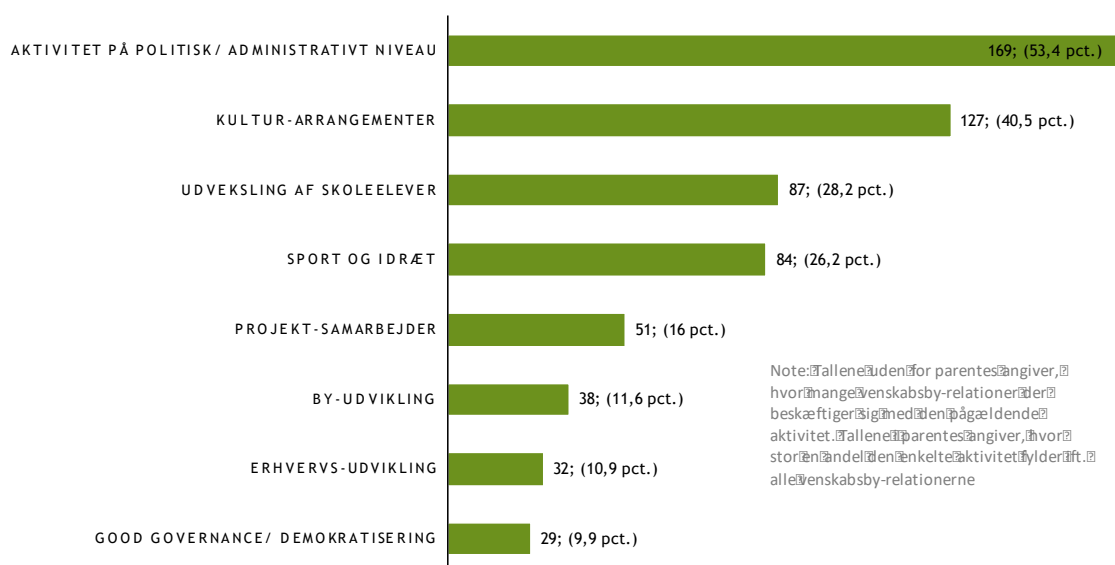

Kilde: Venskabsbydatabase 2017

- Der er meget fokus på traditionelle aktiviteter som møder på politisk/administrativt niveau, kultur- og sportsarrangementer af forskellig art. Vi ser dog en bevægelse hen mod nye typer af aktiviteter, hvor der både foregår samarbejde om erhvervs- og byudvikling og samarbejde om eksempelvis good governance og demokratisering.
- Af figur 2 herunder fremgår, at aktiviteter på politisk/administrativt niveau udgør mere end halvdelen af alle venskabsbyaktiviteterne, mens kultur udgør 40,5 pct.,

udveksling af skoleelever udgør 28,2 pct. og forskellige former for sports- og idrætsaktiviteter udgør 26,2 pct. I 10-11 pct. af relationerne beskæftiger man sig med by-udvikling, erhvervsudvikling og good governance. Sidstnævnte primært i relationer i Asien. I 16 pct. af venskabsby-relationerne gennemfører man projektsamarbejder af kortere eller længere varighed.

Figur 2: Aktiviteter i de danske venskabsbyrelationer

Kilde: Venskabsbydatabase 2017

ANBEFALINGER

På baggrund af vores analyse opstiller vi herunder en række forslag til, hvordan man lokalt kan arbejde videre med at styrke det internationale arbejde, der foregår på lokalt kommunalt niveau.

1. Sikre et bedre strategisk udgangspunkt for venskabsrelationerne

Det er langt fra alle kommuner, der har en strategi for deres venskabsbyer. En strategi, der bygger på et klart vidensgrundlag kan langt stærkere sætte retning for det internationale arbejde. Det anbefales, at kommunerne opprioriterer det strategiske arbejde omkring deres internationale relationer så det både internt og eksternt fremstår helt klart, hvorfor man har venskabsbyer og hvad man forventer at få ud af disse relationer.

2. Øget fokus på aktiviteter inden for kommunale kerneopgaver

I en tid, hvor kommunerne vender hver en krone i budgetforhandlingerne vil det være en klar fordel, at søge best practice andre steder – også uden for landets grænser. Her kan venskabsbyrelationerne spille en rolle. Det anbefales således i højere grad at benytte venskabsbyerne til at søge efter nye smarte måder at løse kommunale kerneopgaver på.

3. Større globalt udsyn

Det er slående hvor mange dele af verden danske byer og kommuner ikke har venskabsbyer i. I forbindelse med etablering af nye venskabsbyer eller revision af de nuværende relationer anbefaler vi, at man også ser ud over en nordisk/europæisk kontekst og afsøger muligheder for relationer i eksempelvis Afrika, Sydamerika og Mellemøsten, hvor der er store muligheder for både kulturelle- og erhvervsmæssige gevinster for danske kommuner.

4. Mere fokus på strategiske projekter frem for langvarige relationer

Venskabsbyrelationer behøver ikke indgå for evigt. Vi anbefaler, at man i højere grad tænker i relationer, der er centreret omkring specifikke projekter eller initiativer, hvor man i samarbejde med en udenlandsk by kan opnå positive resultater til det fælles bedste. Det er ikke intentionen at tale de langvarige relationer ned – de kan være meget værdifulde, men der er efter vores overbevisning plads til øget fokus på korterevarende relationer med klare målsætninger.

5. Bliv bedre til at tiltrække ekstern finansiering til venskabsbyaktiviteter

Der eksisterer en lang række fonde, puljer mv. der kan anvendes til finansiering af initiativer på tværs af landegrænser. Enkelte kommuner benytter sig allerede af disse muligheder – eksempelvis i nordisk og europæisk regi, men der er langt større muligheder for at gennemføre aktiviteter, som kan blive finansieret med ekstern kapital. Det anbefales således at kommunerne i tillæg til det strategiske arbejde på venskabsbyområdet også afsøger muligheder for ekstern finansiering af udviklingsprojekter og internationale aktiviteter.

6. Tænk i kommunale partnerskaber

Gode venskabsbyrelationer skal være stærkt forankret i kommunen/byen. Det er derfor vigtigt at etablere og vedligeholde partnerskaber og alliancer med de centrale aktører fra kommunen. Det kan både være aktører fra erhvervslivet, fra uddannelsesinstitutioner og fra kulturlivet. Det kan også være alliancer på tværs af kommunegrænser, hvor flere kommuner går sammen om at etablere en venskabsbyrelation til en udenlandsk by. Denne anbefaling går på, at man i kommunen løbende skal være opmærksom på, hvem der er de centrale aktører for det internationale arbejde og sikre en involverende proces med disse aktører.

HVIS DU VIL VIDE MERE

Ønsker du at...

- vide mere om hvordan jeres venskabsbyrelationer placerer sig, når man sammenligner på tværs af grænser?
- kende til andre kommuners venskabsbyaktiviteter, ressourcer og strategier?
- få anbefalinger, inspirerende cases og best practice på området, så I kan få mere værdi ud af jeres internationale aktiviteter?
- komme i dialog med praktikere og eksperter på området og revitalisere jeres internationale indsats?

Så kontakt Venskabsbysekretariatet. Ikke to kommuner eller byer er ens. Derfor er vores ydelser modulopbygget. Dermed kan vi skræddersy indsatsen, så det styrker jeres indsats uanset jeres specifikke udfordringer, størrelse, ambitionsniveau og fokusområder.

VENSKABSBYSEKRETARIATET

Jesper Nørgaard Viemose

Partner og medstifter. Jesper er uddannet cand.scient.pol. og har gennem de seneste 13 år arbejdet som hhv. embedsmand og rådgiver inden for områderne lokal og regional erhvervsudvikling. Jesper er i dag indehaver af rådgivningsvirksomheden Efiko, som gennem analyser, evalueringer, seminarer mv. bidrager med viden om det store spørgsmål: Hvad skal Danmark leve af i fremtiden?

Jesper kan kontaktes på:

M jesper@venskabsbyer.dk

T +45 2636 2491

Christian Eskelund-Hansen

Partner og medstifter. Christian er uddannet cand.scient.pol. og Executive Master i Corporate Communication. Christian er indehaver af PR-virksomheden Northern Gate. I løbet af sin karriere har Christian bl.a. været chefkonsulent i Dansk Industri, netværkschef og ekstern lektor i strategisk kommunikation på Aarhus Universitet.

Christian kan kontaktes på:

M christian@venskabsbyer.dk

T +45 2621 1020

